

La Vall de Tost recorda

Bona tarda, el meu nom és Raquel Pubill, actuo en representació de LO RIU ROIG, Associació de Ribera d'Urgellet, que té com a finalitat detectar, difondre i protegir tot el patrimoni que té aquest municipi i que no és poc.

Començaré situant el municipi del qual s'ocupa aquesta Associació. Ribera d'Urgellet es troba al bell mig de l'Alt Urgell, té un territori de 110 km² i una densitat bastant baixa: no arribem a 8 habitants per km quadrat.

Possiblement els sonen les poblacions de PLA DE SANT TIRS, cap de Municipi, ADRALL, ARFA, LA PARRÒQUIA D'HORTÓ i MONTANT DE TOST, el cas és que aquest municipi es va formar a 1968 quan 17 pobles es van ajuntar després de patir una forta despoblació, que es va començar a produir ja als anys 30 i que fins ara, no s'ha recuperat massa. Aquesta és una altra història de la qual parlarem en un altre moment.

Avui, jo vinc a parlar dels valors del antic Municipi de Tost, llavors format per MONTANT, HOSTALETS, LA BASTIDA I ELS MASOS, CASTELLAR, TORÀ, SAUVANYÀ i el que va donar nom a aquesta vall: TOST.

I per recordar aquest territori de quasi 50 km², que a principis del s. xx rondava els 1.000 habitants i avui no arriba a 60, hem decidit muntar una exposició acompanyada d'un cicle de conferències i activitats que ara us presentaré.

Fixeu-vos bé en aquest cartell que veureu per la zona a partir del dia 1 on organitzarem l'exposició fixa a la sala

Raquel Pubill i Monasterio, portaveu de Lo Riu Roig, Associació de Ribera d'Urgellet

d'exposicions LA CUINA (a les monges), el cicle de conferències el farem a l'Arxiu Comarcal i la presentació d'un llibre al Centre Cívic. Tot això entre el 19 de novembre i el 8 de desembre. Però qué contindrà aquesta exposició? Doncs anem a veure-ho...

Una de les primeres coses que trobem interessants de la vall de Tost és la seva geologia: la varietat impressionant de materials geològics, que comprenen 440 milions d'anys de la història geològica, des del Silurià fins a l'actualitat, és capaç de donar resposta a la formació dels Pirineus. Jo no en sóc especialista i per tant, hem demanat a la nostra geòloga, l'Isabel Vila, que ademés és la nostra secretària, que crei un poster gràfic que ho expliqui.

La gran quantitat de gent que va viure a Tost, han deixat present una pila d'imatges, històries i trames que intentarem reflectir en 80 fotografies que hem arreplegat de les diferents cases de la vall i hem ampliat i retocat perquè les pogueu observar...perquè moltes eren d'aquesta mida...

És ben patent el patrimoni romànic que ens deixen els nostres avantpassats amb les esglésies de Sant Martí, Sant Germà, Sant Genís, la Mare de Déu de l'Esperança i d'altres, així com un especial paisatge ferèstec, rocós i difícil que reflectirem en aquestes fotografies a gran format i a color que penjarem a l'exposició.

El relleu de Tost i, dins d'aquest relleu, com es van triar els emplaçaments dels

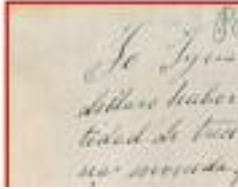
pobles de Tost, també és una característica ben particular de la zona que intentarem explicar amb aquestes maquetes de Sauvanyà, Castellar, Tost i Torà, realitzades especialment per l'ocasió en cartró dur.

La majoria de les cases de Tost conserva diversa documentació manuscrita, anterior al 1800 que, pel que sigui capaç de llegir-la, pot ser interessant històricament i si més no serà curiós.

L'ambientació de la sala d'exposicions es farà amb tots aquests objectes rurals que alguns coneixen perquè ornamenten les nostres cases, però mai els hem fet anar...doncs bé, intentarem també explicar perquè servien totes aquestes eines, estris i objectes antics.

No oblidem els petits i anant ja al Cicle de conferències, aquest serà obert per la Genisa Carricondo que farà una personal interpretació d'uns personatges molt entranyables – també a Tost, no sols a Tuixén – que són les Trementinaires.

Sembla ser que la nostra icona, l'església de St. Martí, que va rebre una subvenció

per restaurar-la procedent del 1% cultural fa dos anys i ara ja ha obtingut d' altres fonts els diners que mancaven per a la seva rehabilitació, serà finalment restaurada.

L' alcalde d'Organyà, arquitecte ell i tècnic de Ribera d'Urgellet ens ho explicarà el 27 de novembre.

Fa 250 MILIONS D'ANYS, en un període anomenat pèrmic, van viure al Pirineu unes bestioles que, sembla ser, eren anteriors als dinosaures de Coll de Nargó. L'especial geologia de Tost ha fet preservar les seves petjades que es troben en el que s'ha anomenat el JACIMENT PALEONTOLÒGIC DE LA PALANCA DE NOVES. Aquesta associació ha demanat BCIL d'aquest jaciment i això està en tràmit però els investigadors de l'Institut Català de Paleontologia ens han adelantat que podria tractar-se de les petjades animals més antigues de la Península Ibèrica. Jo no en sóc especialista i per tant hem demanat al Jordi Galindo i al Josep Fortuny que ens ho expliquin a primers de desembre. I, no us penseu que oblidàvem el nostre personatge més rellevant? No, de cap manera. ARNAU MIR DE TOST, cavaller originari de la vall i que va jugar un paper molt important en la reconquesta contra els sarraïns, el tindrem present de la mà de qui més en sap: el professor Francesc Fité que a més a més anirà acompanyat del catedràtic Flocel Sabaté i aprofitaran per presentar

l'últim llibre escrit sobre aquest personatge.

Acabarem el cicle de conferències donant una ponència sobre el sistema defensiu de la vall que permetia comunicació visual entre els castells de Castellar, la Bastida, Torà, Tost i les torres del moro de Torà i Sauvanyà permetent un autèntic control de tot el territori.

La cirereta del pastís la posarà el club de vehicles històrics de Lleida que pujaran des de la ciutat de Lleida el 27 amb vehicles com el que veieu a la foto i es mostraran davant l'exposició durant tot el dia.

